

Brže u digitalno društvo

U Srbiji je akumulirano **pedesetogodišnje iskustvo u primenama računara**, ali dosadašnje uspehe mahom su karakterisala zalaganja i rezultati pojedinaca. Nije bilo masovnog angažovanja i zapaženijih uspeha na globalnom nivou. Možemo li brže unapred?

 Nikola Marković

Poslednjih godina, pod uticajem trendova u svetu, došlo je i kod nas do promena koje se ogledaju u masovnoj primeni IKT, digitalizaciji nekih procesa rada, informatizaciji informisanja, kao i masovnom prihvatanju komuniciranja preko mobilnih uređaja.

Gde smo?

U Srbiji 64,7 odsto domaćinstava ima Internet, mobilne telefone koristi 96 odsto stanovnika, Internet se koristi u 99,9 odsto kompanija, od septembra 2017. počinje redovna nastava iz informatike od petog razreda osnovne škole, kvote za studiranje informatike povećane su za 700 mesta, umreženo je šest državnih organa koji će za potrebe građana razmenjivati podatke, elektronska građevinska dozvola dobija se najduže za 30 dana, projekat eZUP omogućio je punu primenu Zakona o upravnom postupku, portal eUprava ima oko 500 elektronskih servisa i koristi ih oko 1,5 milion građana. Srbija se 2016. godine plasirala na 14. mesto u Evropi prema kvalitetu servisa e-uprave, odnosno na 24. mesto u svetu. Uočeno je vrlo agilno delovanje nedavno osnovanog ministarskog IT saveta.

Privatna inicijativa je važna, ali nije dovoljna – potrebno je javno-privatno partnerstvo i koordinacija aktivnosti na nacionalnom nivou

Pored korisnih efekata u unapređivanju informisanosti, porastu kvaliteta odlučivanja, rastu efikasnosti i produktivnosti rada, ima i neželjenih efekata. Oni se ogledaju u pojavi kompjuterskog kriminala, gubljenju ili krađi podataka, zloupotrebi ličnih podataka... Zato su usvojeni i primenjuju se Zakon o informacionoj bezbednosti i Strategija o informacionoj bezbednosti.

Pored prikazanih uspeha, u stručnoj javnosti postoje i mišljenja da razvoj informacionog društva i digitalizacija u Srbiji mogu i treba da se odvijaju brže i organizovanije. Zapravo, razvoj digitalne Srbije otežavaju i usporavaju pojave otpora i nerazumevanja, nepostojanje nacionalne strategije i dovoljno stimulativnog pravnog okvira za digitalizaciju, odsustvo koordiniranog rada na nacionalnom nivou i nepostojanje organizovane aktivnosti za podsticanje razvoja digitalne Srbije.

Inicijative za razvoj digitalne Srbije

Na osnovu promišljanja o sadašnjem stanju, uzrocima i

potrebnim merama, nastale su u stručnoj javnosti neke inicijative, kao što su:

① Treba kreirati i usvojiti Strategiju razvoja digitalne Srbije i u njoj definisati viziju Srbije zasnovane na razvoju i primeni znanja i visokih tehnologija, a pre svega IKT-a. Treba se založiti za brži i organizovaniji put u digitalno društvo.

② U poslednje vreme, Vlada sve uspešnije organizuje i koordinira aktivnosti na modernizaciji rada uprave. Međutim, ona treba da preuzme ukupnu koordinaciju rada u svim delatnostima na razvoju digitalne Srbije. Formiranje nove Vlade pogodna je prilika da se utvrde nadležnosti za koordinaciju na nacionalnom nivou.

③ Država mora da stvori podsticajni pravni okvir i obezbedi stimulaciju za razvoj domaćih proizvoda, izvoz IKT proizvoda i usluga. Privatna inicijativa je važna, ali nije dovoljna – potrebno je javno-privatno partnerstvo i koordinacija aktivnosti na nacionalnom nivou.

④ Na stručnim skupovima koje su organizovali

Privredna komora Srbije i Društvo za informatiku Srbije izneta je inicijativa da se osmisli investicioni program koji bi omogućio angažovanje oko milijardu evra za razvoj novih IKT proizvoda i usluga i njihov plasman na domaćem i inostranom tržištu.

Time bi se dao snažan podsticaj domaćoj IKT industriji, oživelo domaće IT tržište koje stagnira od 2008. godine, zadržao veliki broj stručnjaka u zemlji i inicirao razvoj u drugim oblastima. Sredstva od milijardu evra mogla bi da pristignu od državnih fondova, privatnih preduzetnika, građana i zainteresovanih stranih ulagača.

Smatram da su vizija i realizacija digitalne Srbije nešto čemu prirodno teže, pre svega, sadašnje mlade generacije i što bi one, uz intenzivno učenje i rad, mogle i da ostvare. U protivnom, preostaje nam da većim delom tavorimo. A to svakako nećemo!

Nikola Marković je predsednik Društva za informatiku Srbije